

Gyógyszerészet

A GYÓGYSZERÉSZ SZAKCSOPORT LAPJA

Főszerkesztő: DR. VÉGH ANIAI

Felelős szerkesztő: DR. LÁNG BÉLIA

Irásszerkesztő: DR. KOVÁCS LÁSZLÓ

3. évfolyam

Szerkesztő-titkár: VÁRADI JÓZSEF

1959. november

II. SZÁM

A harmadik Magyar Gyógyszerész Nagygyűlés anyagából

A GYÓGYSZERÉSZET A MAGYAR EGÉSZSÉGÜGY SZERVES RÉSZE

RÉSZLETEK DR. VILMON GYULA MINISZTERHELYETTES BESZÉDÉBŐL

A III. Magyar Gyógyszerész Nagygyűlés a magyar gyógyszerészetnek méreteiben eddig egyik legnagyobb megmozdulása. Azzá teszik a gyógyszerészet tízéves eredményei és az előttünk álló feladatok. A nagygyűlések határkövek egy szakág területén, alkalmat adnak arra, hogy számot vessünk eddigi tevékenységünkkel s elért eredményeinkkel, elemezzük hibáinkat s utat mutassunk a jövőre.

A gyógyszerészet a magyar egészségügy szerves része, fejlődése elválaszthatatlan a magyar szocialista egészségügy fejlődésétől. Értékelnünk kell vázlatosan az egészségügy fejlődését és eredményeit azért, hogy ebben az egészben magában foglaló fejlődésben lássuk a gyógyszerészet fejlődését és eredményeit is. Ezen eredmények létrejöttében kifejezésre jutnak államunknak az élet- és munkakörülmények megjavítására irányuló törekvései, az egészségügyi dolgozók, így a gyógyszerészek erőfeszítései is.

A népi demokráciák államhatalma a népbetegségek leküzdése érdekében tőle telhetően mindent megtett; az egyes népbetegségek elleni küzdelem irányítására szakközpontokat állított fel. Teljes értékű hálózatot létesített a területi feladatok ellátására. A tudományos kutatómunka eredményeit igyekezett a gyakorlatban érvényesíteni.

A magyar egészségügy a felszabadulás előtt rendkívül elmaradott volt és hazánk egészségügyi tekintetben a legrosszabb helyzetben levő európai országok közé tartozott. Az alábbi néhány adat illusztrálja a felszabadulás óta elért fejlődést:

A születéskor várható átlagos élettartam a századforduló idején még a 38 évet sem érte el. 1941-ben a férfiak átlagéletkora 54,9, a nőké 58,2 év volt, 1955-ben férfiaknál 64,7, a nőknél 68,7 év volt, jelenleg pedig megközelíti a 70

évet. A csecsemőhalandóság az 1938. évi 13,1%-ról 5,8%-ra csökkent.

1938-ban 14 tbc-halálozás esett 10 000 lakosra, 1958-ban már csak 3,1.

A fertőző betegségben meghaltak arányszáma 10 000 lakosra viszonyítva 4,7-ről 1,4-re csökkent az elmúlt 20 év alatt. A javulás különösen a hastífusz, a diftéria és a dizentéria mortalitásiánál jelentős.

A fertőző betegségek közül a hastífusz és a diftéria morbiditása döntő javulást mutat. Mindkét betegségnek a megbetegedések száma kb. egyhatede a 20 év előtti megbetegedések számának.

Igen jelentős mértékben csökkent a nemibetegségek száma, az utóbbi években friss tünetes szifilisz csak ritkaságként fordult elő.

Kevesebb a golyvás megbetegedés. Eredményes harc folyik a trachoma ellen.

Az orvosellátottság is nagymértékben javult. Egy orvosra 1938-ban 866, 1958-ban 673 lakos jut. Az egészségügyi alapellátást biztosító körzeti orvosok száma 1950-ben 2160; 1959-ben 3262, 1950-ben egy körzetre 4423 lakos, jelenleg 3031 lakos jut.

A gyógyszerészekkel való ellátottság hasonlóan kedvezően alakult az utóbbi években. Egy gyógyszerészre 1938-ban 5760 lakos; 1958-ban 2787 lakos jut.

Fekvőbeteg-ellátásunk nagyarányú fejlődését legszembetűnőbben a gyógyintézeti ágyak számának alakulásával jellemezhetjük. 1938-ban 10 000 lakosra 52,7 gyógyintézeti ágy jutott, ezzel szemben 1958-ban 68,5, a hároméves terv végén pedig (1960-ban) 70 ágy jut 10 000 lakosra.

Az egészségügyi ellátás terén bekövetkezett nagy mennyiségi és minőségi fejlődés egyik döntő tényezője az a körülmény, hogy míg 1938-

ban a lakosságnak csupán 31%-a volt betegség esetére biztosított, ma a lakosságnak mintegy 70%-a biztosított.

A fejlődést bizonyító adatokon túl a legdöntőbb tény, hogy szocialista egészségügyet építünk a kapitalista egészségügy helyébe. A tőkés rendszerben az egészségügy magánügy volt, ma az egészségügyi ellátás elsőrendű feladat, az egészségügy költségeit az állam biztosítja, az egészségügy javítása az egész társadalom ügye lett.

A szocialista egészségügy alapelveinek megfelelően a lakosság széles rétegeit bevontuk az egészségügyi feladatok megoldásába. A lakosság öntevékenységének fokozására az egészségügyi felvilágosítás különböző módszereinek és eszközeinek felhasználásával végezzük az egészségügyi nevelést és ismeretterjesztést, emeljük dolgozó népünk egészségügyi kultúrájának színvonalát.

A gyógyszerészet az elmúlt 15 év alatt szervezetében, tartalmában és módszereiben mélyreható változásokon ment át.

A szocialista egészségügy a gyógyszerészet területére vonatkozatható alapelvei a gyógyszerészet területén is maradéktalanul érvényesültek. A gyógyszerészet *állami* feladattá lett és az egészségügy egységének megteremtése tette lehetővé, hogy a gyógyszerészet az egészségügy szerves részévé vált. Az egészségügy tervszerűsége elvének alkalmazásával valósult meg a gyógyszereszkolgáltatásnak mai rendje, amely a hálózat átszervezésével a dolgozók igényeinek megfelelően épült ki. A tudomány és a gyakorlat egysége elvének érvényesülése emelte a gyógyszerészetet a mai szakmai szintre.

Mélyreható változáson ment át a gyógyszerész is, aki meg akart felelni a szocialista társadalom által támasztott feladatoknak. A felszabadulás előtt a gyógyszerészek szemlélete, magatartása és tevékenysége a tőkés világ gyógyszerészével egyezett. Az új társadalom új követelményeket támasztott velük szemben. Az új típusú szervezeti formáknak szocialista tartalommal való megtöltését csak emelkedettebb hivatástudattal és szemlélettel rendelkező gyógyszerészekkel lehetett megoldani. A gyógyszerészeknek meg kellett ismerniök a szocialista állam alapvető törekvéseit és irányát. Tudomásul kellett venni, hogy a népiért vagyunk és szerepünket csak úgy tudjuk betölteni, ha azt a nép igényeinek és szükségletének megfelelően látjuk el. Ki kellett lépni az elszigeteltségből és elzárkózottságból. Közvetlen kapcsolatot kellett teremteni az ellátására bízott dolgozókkal. A szocialista világnézet és szemlélet elsajátítása tette számunkra lehetővé, hogy felmérjük helyzetüket és szerepüket, feladataikat a szocialista társadalomban. A gyógyszerészek komoly erőfeszítéseket tettek, hogy meg tudjanak felelni az új társadalmi követelményeknek. A gyógyszerész társadalmi és szakmai helyzetében bekövetkezett minőségi változás egyik legnagyobb eredménye a gyógyszerészetnek.

A Nagygyűlés egybeesik az ország szocialista fejlődésének azon időszakával, amely nagy erőfeszítéseket igényel az egészségügyi szervezet minden dolgozójától, így a gyógyszerészektől is. Az erőfeszítéseket indokolja: iparunk mindinkább növekvő tendenciája; mezőgazdaságunk rohamos szocialista átalakulása; a biztosítottak számának ugrásszerű emelkedésével várható növekedő gyógyszerfogyasztás; az életszínvonal, a lakosság egészségügyi kultúrája emelkedése következtében fellépő igénynövekedés.

Fokozzák erőfeszítéseinket az egészségügy távlati tervének fontosabb célkitűzései:

Az ország egész lakossága 1975-ig magas színvonalú, mindenki számára hozzáférhető és ingyenes egészségügyi ellátásban kell, hogy részesüljön.

A megelőzés elvének érvényesülnie kell az egészségügy valamennyi területén. A népbetegségek, mindenekelőtt a tbc elleni küzdelmet szervezett, széleskörű megelőző intézkedések alkalmazásával erőteljesen kell fokozni. Meg kell szüntetni a tbc népbetegség jellegét.

Lényegesen csökkenteni kell a fertőző megbetegedéseket, nagy gondot kell fordítani a csecsemő- és gyermekorvosok egészségügy fejlesztésére, a csecsemő mortalitást még a 60-as években 3% alá kell szorítani.

Fokozni kell az öregkorúak egészségvédelmét, szélesebb alapokra kell helyezni egészségügyi és szociális gondozásukat.

Ahhoz, hogy a gyógyszerészet jövő feladatainak megfelelhessen, szükség van:

a gyógyszerész hálózat további kiszélesítésére, fejlesztésére, a felszerelés korszerűvé tételére, új közforgalmú gyógyszerészek létesítésére első sorban az új lakótelepeleken;

a gyógyszerészek szakmai képzésének és továbbképzésének megjavítására;

gyógyszerészeti kutatóintézet felállítására; a gyógyszerészeti tudományos kutatómunka fokozására, hogy a gyógyításban az orvos és beteg igényeit minél eredményesebben és hatósabban lehessen kielégíteni;

az orvos-gyógyszerész együttműködés elmélyítésére. A gyógyszerész az orvos tanácsadója a gyógyszerkincs alkalmazása terén;

az egészségügyi felvilágosító munkának, mint a gyógyszerész hivatásbeli tevékenységének értékelésére;

gyógyszerészeknek a társadalmi munkában való erőteljesebb részvételére.

A gyógyszerészek irányában megnyilvánuló bizalom teszi lehetővé, hogy meghitt tanácsadójává, és a szocialista társadalomban segítő társává legyen népének.

Megingathatatlanul hinnünk kell abban, hogy hivatásbeli feladataink a legmegfelelőbb adottságok mellett a szocialista államban valósíthatók meg igazán. Meggyőződéssel kell vállalnunk, hogy tevékenységünk alapvető értelme a néphez való hűségünk, ragaszkodásunk, annak maradéktalan szolgálata. Büszke öntudattal és

örömmel kell értékelnünk azokat az eredményeket, amelyeket elértünk. A gyógyszerészek megelégedéssel tekinthetnek vissza erőfeszítéseikre és áldozatkész munkájuk eredményeire. Adjon erőt a további lendületes és eredményes munkához az a tudat, hogy Pártunk és Kormányzatunk értékeli munkánkat és megteremti azokat

a feltételeket, amelyek további fejlődésünket jelentik.

Szeretni kell a dolgozó embereket, érezni azt, hogy új világot építünk s ennek az új szocialista világnak kialakításában nekünk gyógyszerészeknek és orvosoknak nem alárendelt szerepünk van

A MAGYAR GYÓGYSZERÉSZET SZOCIALISTA FEJLŐDÉSE¹

LÁZÁR JENŐ

A gyógyító-megelőző szolgálat széleskörű kiépítése, népünk egészségügyi kultúrájának örvedetes emelkedése mind nagyobb igényeket támasztott a gyógyszerellátással szemben. A szocialista egészségügy megkívánja a mindenki számára hozzáférhető, korszerű gyógyszerellátás biztosítását is. Ennek érdekében törekedtünk arra, hogy tervezőmunkánk fejlesztésével, a gyáriparal együttműködve biztosítsuk az egészségügyi igényeknek megfelelő mennyiségben és minőségben a szükséges gyógyszerfelvételeket.

Ki kellett építenünk a szocialista gyógyszerellátásnak megfelelő szervezeti formákat. A gyógyszerítárok és munkájukat elősegítő laboratóriumok fejlesztésével megteremtettük a korszerű gyógyszerkészítés folyamatos biztosításához az alapot.

Gyógyszerészeink igyekeznek eleget tenni a szocialista gyógyszerészet követelményeinek és mindez együttesen biztosítja, hogy a magyar egészségügy szocialista fejlődésével szervesen együtt fejlődik a magyar gyógyszerészet is.

Az egészségügyi ellátás fejlődésével párhuzamosan a gyógyszerforgalom is rohamosan növekedett, és ma már meghaladja az 1951. évi fogyasztás két és félszeresét. Erről a fejlődésről tájékoztatnak az I. táblázat adatai.

I. táblázat
Az eladási forgalom változása 1951. és 1959. I. félév között

Év	Eladási forgalom millió Ft-ban	Index	
		100 = megelőző év	100 = 1951. év
1951	416,9	—	100,—
1952	515,2	123,58	123,58
1953	617,7	119,90	148,17
1954	746,7	120,88	179,11
1955	790,9	105,92	189,71
1956	829,0	104,82	198,85
1957	947,6	114,31	227,30
1958	1,052,1	111,03	252,36
1959. I. félév	633,5		

A növekvő igények biztosítása, a zökkenőmentes ellátás és a szocialista rendszer gazdasági törvényei megkövetelik, hogy a gyógyszerek gyártása, elosztása tervszerűen történjék. A tervszerű gyógyszerforgalmazás kezdeti szakaszában voltak nehézségek, azonban kellő statisztikai adatok bir-

tokában most már megfelelő biztonsággal tudjuk megtervezni szükségleteinket. El kell azonban ismernünk, hogy még ennek ellenére is egyes gyógyszerek terén előfordulnak hiányosságok. Különösen nehéz az újonnan törzskönyvezett készítmények szükségleteinek megtervezése, mert a gyakorlatban azok alkalmazása, ill. felhasználása a legkülönbözőbben, szinte felmérhetetlenül alakul, ugyanakkor egy új készítmény bevezetése komoly kibatással van számos már forgalomban levő készítmény felhasználására is.

Ezeknek az ingadozásoknak kiegyensúlyozása érdekében meg kellett teremtenünk a tervszerű gazdálkodás, a folyamatos ellátás egyik legfontosabb alapfeltételét, a kellő forgalmi és tartalék készletek kialakítását. Csak ezek nyújtanak kellő biztosítékot a zavartalan és folyamatos gyógyszerellátás megvalósításához.

Gyógyszerellátásunkat nagymértékben befolyásolta az is, hogy gyógyszeriparunk termelése megtöbbszöröződött, ugyanakkor tervszerű és nagyobb arányú fejlesztése csak a közelmúltban indult meg. Ezért a legnagyobb elismeréssel tartozunk a magyar iparnak, mely nehéz körülmények közt is szem előtt tartva az egészségügyi ellátás érdekeit, iparkodott biztosítani szükségleteinket.

A szocialista egészségügyi ellátás megkívánja, hogy csak az egészségügyi követelményeknek mindenben megfelelő gyógyszerek kerüljenek forgalomba.

Ennek megfelelően megszüntettük azoknak a gyógyszereknek a forgalombahozatalát, melyek elavultak, hatástalanoknak bizonyultak, vagy azonos összetételben, de más és más név alatt kerültek forgalomba. A felülvizsgálat után a megmaradt gyógyszerkészítmények száma kb. 800-ra csökkent. Ez a szám lényegében nem változott azóta sem, mert bár újabb készítmények kerülnek forgalomba, a korszerűtlenné vált készítmények gyártását megszüntetjük.

A gyógyszerigények mennyiségi kielégítése mellett a szocialista gyógyszerellátás egyik legfontosabb jellemzője, és egyúttal követelménye is az, hogy az orvos, ill. a beteg kezébe mindig a legkorszerűbb és hatóértékében optimális gyógyszert adja. Gyógyszerellátásunk ez irányú törekvését néhány példával szemléltetem.

Antibiotikum-gyártásunk középeurópai viszonylatban első helyen áll.

Chlorocid-gyártásunk világviszonylatban is nagy volumenű. A széles spektrumú antibiotikumok

¹ A III. Gyógyszerész Nagygyűlés megnyitó ülésén (1959. október 7.) elhangzott előadás